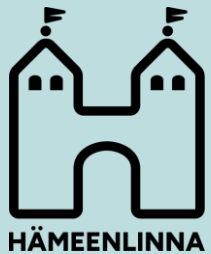

Hämeenlinnan kaupungin strategia

6.10.2025

Houkutteleva ja menestyvä kasvukaupunki 2030

Arvomme ovat:

Rohkeasti ja
positiivisesti
yhdessä

Tavoitteemme ovat:

- Turvallisuuden edelläkävijä
- Joustava kumppani yrityksille
- Kiinnostava ja elävä kaupunkikeskusta
- Houkutteleva kotikaupunki lapsiperheille
- Uudistuva kulttuurikaupunki

Toimeenpano

edellyttää:

taloudellista, ekologista,
sosiaalista ja kulttuurista
kestävyyttä

Strategiset tavoitteet

Strategian toimeenpanon edellytykset

- **Taloudellinen kestävyys:** Kaupungin talous pidetään tasapainossa ja elinvoimaa vahvistetaan niin, että hyvinvointi ja palvelut voidaan turvata myös tuleville sukupolville.
- **Ekologinen kestävyys:** Hämeenlinna tähtää luonnon kantokyvyn puitteissa tapahtuvaan toimintaan ja kiertotalouden edistämiseen Hiilineutraali Hämeenlinna -ohjelman mukaisesti.
- **Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys:** Hämeenlinna edistää toiminnassaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvinvointia.
- **Kestävyyden teemojen saavuttamista tukevat ohjelmat:**
 - Talouden tasapainotustyö
 - Hiilineutraali Hämeenlinna
 - Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnitelma

Visio

Houkutteleva ja menestyvä kasvukaupunki 2030

Hämeenlinna on Kanta-Hämeen elinvoiman keskus ja houkutteleva asuin- ja yritysympäristö, joka vahvistaa kasvua, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kaupungin vetovoima perustuu ainutlaatuihin historiaan, kestäväan talouteen, monimuotoiseen kulttuuriin, maaseudun ja kaupunkiympäristön yhdistelmään sekä turvalliseen ja lapsiystävälliseen arkeen.

Arvot

Rohkeasti ja positiivisesti yhdessä

- Kehitämme toimintaa innovatiivisesti ja ennakkoluulottomasti.
- Toimintakulttuurimme tukee onnistumisia ja kannustaa yhteiseen tekemiseen.
- Edistämme hyvää arkea ja kehitystä kaikille tasapuolisesti.
- Kannustamme asukkaita, henkilöstöä ja sidosryhmiä osallisuuteen, yhteistoimintaan ja vastuuseen.
- Rakennamme yhteistyötä Hämeessä, Suomessa ja kansainvälisesti.
- Huomaamme hyvän ja viestimme avoimesti ja rohkeasti Hämeenlinnan vahvuuksista.
- Olemme ylpeitä omasta elinympäristöstämme, sekä kaupungista että pitäjistä.

Turvallisuuden edelläkävijä

Tavoitteemme on nousta kokonaisturvallisuuden edelläkävijäksi hyödyntämällä kaupungin sijaintia, vahvaa puolustusteollisuutta sekä monipuolisen elinkeinorakenteemme luomia mahdollisuuksia. Houkuttelemme puolustus- ja turvallisuusalan investointeja ja työpaikkoja Hämeenlinnaan.

Edistämme asukkaiden yhteisöllisyyttä ja arjen turvallisuutta. Haemme ratkaisuja huoltovarmuuden ja kriisinkestävyyden vahvistamiseksi kokoamalla toimijat yhteen ja rakentamalla yhteistyöverkostoja.

Erottautumistekijät:

- **Keskeinen sijainti ja huoltovarmuusinfra:** kaupungin kautta kulkee valtakunnallisesti kriittinen liikenne- ja huoltovarmuusverkosto, joka tarjoaa nopeat yhteydet lentoasemille, satamiin ja muihin keskeisiin kohteisiin.
- **Vahva puolustusteollisuus:** Hämeenlinna kuuluu Tampereen, Jyväskylän ja pääkaupunkiseudun rinnalla maan merkittävimpiin puolustusteollisuuden keskittymiin.
- **Henkisen kriisinkestävyyden ja kulttuurin yhdistäminen:** kaupunki profiloituu turvallisena elinympäristönä, jossa kulttuuri- ja koulutuspalvelut tukevat yhteiskunnan kriisinkestävyyttä.

Tavoitteen saavuttamista tukevat ohjelmat:

- Tehdään uusi strateginen ohjelma: Turvallisuuden Hämeenlinna

Joustava kumppani yrityksille

Hämeenlinna tukee aktiivisesti yrittäjyyttä ja yritysten kasvua sekä tarjoaa kokonaisvaltaista palvelua yritysten sijoittumiseen. Panostamme erityisesti uudistuvan tuotannon, älykkään bio- ja maatalouden sekä matkailuun ja tapahtumiin liittyvän liiketoiminnan toimintamahdollisuuksiin. Kaupunki tunnetaan haluttuna kumppanina ja kilpailukykyisenä kasvupaikkana.

Edistämme määrätietoisesti tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-yhteistyötä oppilaitosten ja yritysten välillä sekä autamme yrityksiä rahoitusvaihtoehtojen kartoittamisessa. Lupaamme ratkaisuhakuisuutta ja kumppanuutta.

Hämeenlinnan tulevaisuus rakentuu kilpailukykyisestä sijainnista, kasvavista ja kansainvälistyvistä yrityksistä, vetovoimaisesta asumisesta ja kaupunkikulttuurista, kestävän kehityksen ratkaisusta sekä hyvästä työvoiman saatavuudesta.

Erottautumistekijät:

- **Keskeinen sijainti ja huoltovarmuusinfra:** kaupunki on valtakunnallisesti tärkeä liikenne- ja kuljetusverkoston solmukohta, jossa yhdistyvät moottoritie, rautatie ja hyvät yhteydet suuriin kaupunkikeskuksiin.
- **Kestävä ja monipuolinen yritysympäristö:** kaupungin keskeiset teolliset toimijat, oppilaitokset, tutkimuslaitokset ja työvoiman saatavuus mahdollistavat tuotannon kestävän kasvun. Kaupungin elinkeino-olosuhteita johdetaan yhdessä ja tietoon perustuen. Elinvoimapalvelut ovat lähipalveluita.
- **Elinvoimaa tukevat strategiset kehityshankkeet:** Elinkeinoalue MORE, keskustan kehittäminen ja HAMKin kiinteistöratkaisut ovat hankkeita, jotka yhdessä lisäävät kaupungin vetovoimaa. Edistetään Evon tiedekansallisuuden perustamista.

Tavoitteen saavuttamista tukevat ohjelmat:

- Elinkeinot ja osaaminen –ohjelma

Kiinnostava ja elävä kaupunkikeskusta

Keskusta on helposti saavutettava ja kiinnostava kaupunkimme sydän, jossa tapahtuu ympäri vuoden. Kasvavan kaupungin keskustassa asutaan, opiskellaan, työskennellään ja viihdytään.

Tavoitteemme on kasvattaa asukkaiden, matkailijoiden ja yritysten määrää sekä palvelujen tarjontaa keskusta-alueella. Keskustassa yhdistyvät kulttuurihistorialliset vahvuudet, virkistystä tarjoavat puistot ja rannat sekä modernit asumis- ja työskentelyratkaisut.

Alueen kehittäminen vahvistaa asemaamme kansainvälistyvänä, houkuttelevana ja turvallisena asumiskaupunkina.

Erottautumistekijät:

- **Puistot ja rannat osana kaupunkikeskustaa:** Hämeenlinna tunnetaan valtakunnallisesti puistojen kaupunkina, ja keskustan suunnittelussa hyödynnetään poikkeuksellisen laajoja viher- ja vesialueita.
- **Kulttuurihistoria ja linnan läheisyys:** keskusta on tiiviissä yhteydessä kansallisesti merkittävään ja ainutlaatuiseen kulttuurimaisemaan ja linna-alueeseen.
- **Keskustaa elävöittävät strategiset kehityshankkeet:** Ykköskortteli, Hämeensaari, Lyseon kortteli, Linnanpuisto ja HAMKin sijoittumisen ratkaisut tuovat uusia toimintoja, yrityksiä ja lisää ihmisiä keskustaan.

Tavoitteen saavuttamista tukevat ohjelmat:

- Keskustavisio

Houkutteleva kotikaupunki lapsiperheille

Tarjoamme lapsille ja nuorille turvallisen ja kannustavan ympäristön kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen sekä edistämme lapsen oikeuksia. Tavoitteenamme on viihtyisät ja turvalliset asuinalueet lapsiperheille lähellä kouluja ja päiväkoteja. Sitoudumme lasten ja nuorten osaamisen, hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan sekä nuorten työllistymismahdollisuuksien edistämiseen.

Huolehdimme sujuvasta lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen polusta varhaiskasvatuksesta esiopetuksen ja perusopetuksen kautta toiselle asteelle sekä korkeakouluopintoihin yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen kanssa.

Erottautumistekijät:

- **Lapsiystävällinen Hämeenlinna:** lapsiystävällinen ajattelutapa on vakiintunut ja näkyy kaupungin tavassa toimia läpi organisaation.
- **Laadukas lastenkulttuuri:** korkeatasoinen lastenkulttuuritarjonta tukee lasten ja nuorten kasvua ja oppimista.
- **Terveelliset ja turvalliset tilat:** kouluista, päiväkodeista ja harrastustiloista pidetään huolta ja korjaukset tehdään ajallaan.
- **Hyvinvointia yhteisöllisyydestä:** panostamme kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kotoutumiseen.

Tavoitteen saavuttamista tukevat ohjelmat:

- Lapsiystävällinen Hämeenlinna
- Asumiskaupunkiohjelma

Uudistuva kulttuurikaupunki

Hämeenlinna tunnetaan monipuolisesta ja ympärivuotisesta kulttuuri- ja tapahtumatarjonnasta. Kulttuuri ja monipuoliset tapahtumat elävöittävät sekä kantakaupunkia että pitäjiä ja palvelevat myös vapaa-ajan asukkaita. Monipuolista kulttuuritarjontaa tuottavat niin kulttuurin ja taiteen ammattilaiset kuin aktiiviset asukkaatkin.

Tavoitteemme on olla kansallisesti merkittävä tapahtumakaupunki, jonka tarjonnassa korostuu vahva kulttuuriperintö ja monipuoliset sisällöt. Hämeenlinnan kulttuurikohteet, urheilupaikat sekä ainutlaatuiset luontokohteet, muun muassa Aulanko, Ahvenisto ja Evon alue, ovat kansallisesti tunnettuja ja arvostettuja.

Erottautumistekijät:

- **Historiallinen ja kulttuurinen identiteetti:** Hämeen linna, Verkatehtaan alue ja vahva kulttuuriperintö eri puolilla kaupunkia luovat ainutlaatuisen kaupunkikuvan, jota harvalla suomalaisella kaupungilla on.
- **Luonnon ja kulttuurin yhdistelmä:** Luonto ja vesistökohteet sijaitsevat lähellä keskustaa ja mahdollistavat luonto- ja kulttuurielämykset samalla vierailulla. Pitäjien luontokohteiden helmenä on Evon alue.
- **Monipuolinen tapahtuma- ja kulttuurikeskittymä:** Laaja festivaali- ja tapahtumatarjonta sekä muun muassa Verkatehtaan alue, Linnanpuisto ja Ahveniston moottorirata tukevat paikallista, kansallista ja kansainvälistä vetovoimaa.

Tavoitteen saavuttamista tukevat ohjelmat:

- Tapahtumien ja matkailun Hämeenlinna
- Kulttuurin tiekartta

Strategian arviointi ja mittarit

Strategian arviointi

- Taloudellista kestävyyttä arvioidaan talousarvioprosessin mukaisesti.
- Ekologista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä arvioidaan laajemmin valtuustokauden alussa ja lopussa.
- Strategisten tavoitteiden arviointia tehdään puolivuosisiraportoinnissa ja tilinpäätöksessä kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.
- Laajempi arviointi tehdään syksyllä 2027 ja keväällä 2029.

Strategian tavoitteiden saavuttamisen arviointia tukevat kyselyt

- Kaupunkikuvatutkimus 2026 (kolmen vuoden välein)
- Muuttajatutkimus 2026 (yhdessä kaupunkikuvatutkimuksen kanssa)
- Aikuisväestön HYTE-kysely (noin kaksi kertaa valtuustokaudessa)
- Kouluterveyskysely (parittomina vuosina, THL) ja Lasten ja nuorten hyvinvointikysely (parillisina vuosina, Hämeenlinnan kaupunki)
- Seurataan Hämeenlinnan menestystä myös muiden kuntavertailua tuottavien tutkimusten ja selvitysten avulla, muun muassa
 - EK:n Kuntaranking
 - Taloustutkimuksen Muuttohalukkuus Suomessa

Toimeenpanon edellytykset

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Taloudellisesti kestävä	Emokaupungin velan määrä	2024: 254,572 M€	Kasvu maksimissaan 50 milj. euroa vuoden 2025 lopun tasosta vuoden 2031 loppuun
	Konsernin / emon taseen kertyneen ylijäämän määrä	2024: konserni 42,763 M€, emo 32,292 M€	vuoden 2029 lopussa ylijäämä vähintään 29 milj. euroa emon osalta ja vähintään 35 milj. euroa konsernin osalta.
	Väestönkasvu (Tilastokeskus)	Vuosina 2021-24 keskimäärin 0,2 % kasvu	0,2 %
	Kuntien välinen nettomuutto (Tilastokeskus)	Vuosina 2021-24 keskimäärin -8	+200/vuosi
	Verotulojen kehitys (vertailuluku Valtiokonttori)	2024: 133,038 M€	Kasvaa koko maata nopeammin
	Hämeenlinnan kaupungin maksamien työttömyysetuusmaksujen määrä (KELA)	2025: ei vielä lopullista tietoa	Laskee vuoden 2025 tasosta

Toimeenpanon edellytykset

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Ekologisesti kestävä	Hiilidioksidipäästöjen kehitys (co2ekv. päästöt) (CO2-raportti, Sitowise)	2024 ennakkotieto: 236,7 kt co2ekv.	Hiilineutraali Hämeenlinna – ohjelman tavoitteen mukaisesti 196 kt co2ekv. vuonna 2029
	LUMO-ohjelman (luonnon monimuotoisuus) tavoitteiden toteutuminen	Ohjelma on valmistelussa	Ohjelman tavoitteista 40 % on saavutettu

Toimeenpanon edellytykset

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä	Elämänlaatussa hyväksi tai erittäin hyväksi kokevien asukkaiden osuus työikäisistä ja ikäihmisistä (HYTE-kysely, 2025 ja 2028)	2023 työikäiset: 79,3 2023 ikäihmiset: 68,8	Kasvaa
	Kaikkien Hämeenlinna –ohjelman (Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ohjelma) tavoitteiden toteutuminen	Ohjelma hyväksyttiin 2024, nykytaso raportoidaan 2026	Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden tavoitetasoa saavutetaan vuosittain
	Lasten pienituloisuusaste, % (Tilastokeskus)	2023: Hämeenlinna 12,5, koko maa 12,2	Koko maata matalampi
	Rakennetyöttömien määrä (Työnvälitystilasto, KEHA)	2024: 1907 kuukausikeskiarvo Vuonna 1-8/25 kasvua ollut 10,9 %	Laskee vuoden 2025 tasosta
	Laaja työttömyysaste (Työnvälitystilasto, KEHA)	2024: 14,9 % kuukausikeskiarvo Vuonna 1-8/25 laskua ollut 0,1 %-yksikköä	Laskee vuoden 2025 tasosta

Strategian tavoitteet

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Turvallisuuden edelläkävijä	Asukkaiden kokemus osallisuudesta ja arjen turvallisuudesta, summaindikaattori 11 kysymyksestä, työikäiset ja ikäihmiset. Prosenttiosuutena väestöstä. (HYTE-kysely 2025 ja 2028)	2023 työikäiset 51,9 %, ikäihmiset 66,0 %	Työikäiset: 58 % Ikäihmiset: 68 %
	Häiriöindeksi (Poliisi)	Vuosina 2020-24 Hämeenlinna ollut keskimäärin 7. paras yli 50 000 asukkaan kaupungeissa, 2024: 1.	Hämeenlinna on 5:n parhaan joukossa valtuustokauden keskiarvona
	Turvallisuuden Hämeenlinna –ohjelma on tehty ja ohjelman mukaiset toimenpiteet etenevät	Ohjelman valmistelu 2026	Toimenpiteet etenevät aikataulussa

Strategian tavoitteet

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Joustava kumppani yrityksille	Yrittäjien Kuntabarometri, keskiarvo, parillisina vuosina	3,04 (=kokonaisranking 2024)	Vähintään 3,3
	Kaupungin yritysasiakkaiden suositteluindeksi (NPS), ml. konserniyhteisöt	2024: Linnan kehitys 91,5, muista ei pohjatietoa	Vähintään 70
	Yksityisen sektorin, ml. yrittäjät, työpaikkojen määrän kehitys (Tilastokeskus)	2023: 18 347	Kasvaa 0,5 % - 1,0 % vuodessa
	Yritysten maksaman yhteisöveron tuotto (Verohallinto)	2023: 18,9 M€ 2024: 18,6 M€	Kasvaa vuosittain

Strategian tavoitteet

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Kiinnostava ja elävä kaupunkikeskusta	Keskustan elinvoimaluku (Elävät kaupunkikeskustat ry)	2024: 2,278	Kasvaa vuosittain
	Tapahtumakävijöiden määrä	Ei pohjatietoa	Vuosittain kasvava määrä
	Asukkaiden määrä (Tilastokeskus, Syke)	2024: 8 842	Vuonna 2029 yhteensä 800 asukasta enemmän (Keskustavision keskimääräinen tahti)
	Työpaikkojen määrä (Tilastokeskus, Syke)	2023: 6 456	Vuonna 2029 yhteensä 190 työpaikkaa enemmän (Keskustavision keskimääräinen tahti)
	Keskustavision toimenpiteiden eteneminen	Keskustavision päätetty 2025	Vision aikataulun mukaisesti

Strategian tavoitteet

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Houkutteleva kotikaupunki lapsiperheille	Lapsiystävällinen Hämeenlinna –ohjelman onnellisuuden osa-alueiden tulokset: terveys, turvallisuus, osallisuus, ihmissuhteet, oppiminen (Kouluterveyskysely, THL)	Alle valtakunnan keskitason	Kokonaisuutena koko maan kärkitasoa
	Alle 15-vuotiaiden asukkaiden nettomuutto kuntien välillä (Tilastokeskus)	2020-24 keskimäärin +17	+30/vuosi

Strategian tavoitteet

Tavoite	Tulosmittari	Nykytaso	Tavoitetaso 2029
Uudistuva kulttuurikaupunki	Kasvava ja monipuolinen tapahtumatarjonta; erikokoiset tapahtumat	Lähtötasosta ei ole numeerista tietoa	Kasvaa vuosittain
	Matkailun kokonaisvaikutus	2023: 125,6 M€ 2024: 121 M€	Kasvaa vuosittain
	Kaupunkikuvatutkimus: mielikuva Hämeenlinnasta kulttuurikaupunkina (2026 ja 2029)	Toteutetaan ensimmäisen kerran 2026	Kasvaa vuodesta 2026
	Yöpyjien määrä	2024: 225 892	Kasvaa vuosittain